

Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №15»
г.Тобольска Тюменской области

Конспект урока
татарской литературы в 5 классе
по теме

**Хыял һәм чынбарлык Г.Кутуйның «Рөстәм
мажаралары” повестендә.**

Татар теле һәм әдәбият укучысы
Ниязова Баниса Сунгатулловна

2016.

Конспект урока родной литературы (татарской) в 5 классе

Предмет: родная(татарская) литература (русская группа)

Учебник: татарская литература кл.. Автор Мотыйгуллина А.Р. Учебник для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке

Тема урока: : Хыял һәм чынбарлык Г.Кутуйның «Рөстәм мажаралары» повестендә. Фантастика и реальность в повести Г.Кутуя “Приключения Рустама”

Цели урока: знакомство с повестью Г.Кутуя “Приключения Рустама”, ; формировать умение определять эмоциональное настроение, интонацию произведения, отличать реальность от фантастики.

Планируемые результаты:

Предметные: познакомить с повестью, способствовать развитию речи учащихся, отрабатывать навыки осознанного чтения.

Метапредметные:

- 1. Познавательные УУД:** поиск и выделение необходимой информации из дополнительных источников, осознанное и произвольное построение речевого высказывания в устной форме, свободная ориентация и восприятие текста художественного произведения, смысловое чтение, содействие развитию мыслительных операций: сравнение анализ, синтез, обобщение, систематизация. Помощь в развитии творческого воображения, познавательной активности, интеллектуальных способностей.
- 2. Регулятивные УУД:** целеполагание, планирование, саморегуляция, выделение и осознание обучающимися того, что уже усвоено и что еще нужно усвоить.
- 3. Коммуникативные УУД:** планирование учебного сотрудничества с учителем и сверстниками, соблюдение правил речевого поведения, умение с достаточной полнотой выражать мысли в соответствии с задачами и условиями коммуникации.
- 4. Личностные УУД:** самоопределение, стремление к речевому самосовершенствованию; нравственно-этическая ориентация, способность к самооценке своих действий, поступков. способствовать воспитанию желания расти правдивым, смелым и отважным человеком.

Средства обучения: мультимедия, компьютер, записи музыки, портрет, учебник, “, презентация, толковый словарь татарского и русского языка, интернет материалы.

Дәрес барышы:

1. Оештыру өлеши.

2. Мотивация. 1слайд.

Әйдәгез укучылар, сезнең белән бераз хыялланып алыйк.

Мин сезгә кәгазь битләре өләшәм. Сез шул битләргә, хәзерге моментта кайда булырга теләгегез бар икәнен язарсыз.

Мин, мәсәлән, хәзерге вакытта дәрес биреп тормас идем. Минем мореда буласым, жылы суда йөзәсем килә. Ә сез нәрсә турында хыялланасыз икән? Белик эле.

Мы сегодня совершим путешествие по стране Вообразилии. (**1 слайд**). В этой стране можно фантазировать, сочинять, придумывать . На партах у вас лежат листочки. Напишите на этих листочках, где бы вы в данный момент хотели бы очутиться

Укучыларның язылган хыяллары уқыла. **2 слайд.**

Уқытучы: Укучылар, бу хыялларны чынга ашырып булыр микән?

Менә без сезнең белән хәзер морега(тагын башка жирләргә) барып төшсәк ничек әйбәт булыр иде! Әйдәгез шунда китик.

Ә анда ничек барырга соң? Укучылар жавабы.

Укучылар, бу мөмкин әйберләрме? Тормышта булган бу мажаралы хәлләрне кайларда күререгә мөмкин соң?

Укучы: Киноларда, әкиятләрдә күрергә була

Уқытучы: Балалар, без китсәк, безнең турыда кемнәр нәрсә уйларлар сон, кемнә борчылыр безнең өчен.?

Менә укучылар, безнең кебек мажаралы хәлләргә очраган геройлар да бар. Укучылар сез мажаралы, мажара дигән сүзнең мәгънәсен ничек аңлысыз. Карап китик.

Словарная работа. Аңлатмалы сүзлек:

Мажара -

- 1.Баштан үткән, күрелгән кызыклы яки қүңелсез хәл, көтөлмәгән вакыйга. Юлдагы мажаралар.
- 2.Хәвефле,куркыныч вакыйга, фажига.
- 3.Очраклы хәл. Мажарага тап булу.

II. Введение в новую тему. Яңа тема өстенде эш.

1. Димәк, балалар нәрсә турында сүз алып барырбыз дәрестә? О чем будем говорить на уроке?
2. -Укучылар бүген без сезнең белән Г. Кутуйның мажаралы повесте “Рөстәм мажаралары” белән таныша башлыйбыз.

Зслайд.

Гадел Кутуй Бөек Ватан сугышында катнаша.1944 нче елда, берничә айга ялга кайткан арада, ул “Рөстәм мажаралары” дигән фантастик повесть язарга

өлгерә. Рөстәм исемле герой - язучының үз улы. Шуның өчен Г.Кутуй аны яратып, укучылар да яратырлык, сокланырлык батыр итеп сурәтли.

4 слайд.

60 нчы елларда әдәбиятта Рөстәм Кутуй исеме барлыкка килде. Ул әтисе юлыннан китте. Рөстәм Кутуй рус телендә иҗат итте. Ул - шагыйрь, прозаик һәм тәржемәче.Әтисе Гадел Кутуй, Сибгат Хәkim, Әмирхан Еники, Равил Фәйзуллин шигырыләрен рус теленә тәржемә итте.Ана хәзер 72 яшь. Аның “Мин жирдән барам” (“Я иду по земле”), “Жир яфрагы” (“Лист земли”), “Тамырлар” (“Корни”)- шигырыләр жыентыгы дөнья күрдә.Ә проза әсәрләреннән:”Яңғыр килә” (“Дождь будет”),”Шундый- шундый тормыш”, (“Такая жизнь”), “Көләм, буылам, елыым” (“Смеюсь, задыхаюсь и плачу”).

4слайд.

Укый башлар алдыннан, бүлектәге сүзлеккә игътибар итик.

Укучылар бүлек өстендә эшли башлаганчы, сүзлек өстендә эшләп алыйк:

Абага. 6-7слайдлар

1)Выступления учащихся (работа в группах). Опережающее задание.

-Один ученик подготовил материал о папоротнике.(интернет ресурсы)

-Второй ученик - Легенду о папоротнике

2) Ребята, а как вы думаете зачем нам эти сведения о папоротнике?(на уроке речь пойдет о папоротнике)

- А легенда зачем?(тоже есть легенда)

_ То есть какую задачу мы поставим перед собой?(умение отличить реальность от фантастики?

8 слайд. Газзи Кашаф сүzlәре:

“Күтүй ул әсәрне язарга күптән жыена иде. Безнең ижади бәхәс шактый озын булды. Гадел Күтүй абаганың үзенчәлеге түрында озак уйлануын, галимнәр белән киңәшиен, үзенең дә фәнни нигездә язуын, шуны исбат итәчәген әйттә. Ләкин аның исбат ителүе икенче кисәктә курсәтелергә тиеш иде. Язучы әсәрнең икенче, оченче кисәкләрен язарга өлгөрә алмый.”

4.Работа над текстом. Цепочкой читают текст и переводят

5.Работа над содержанием текста.Укып бетергәч:

1)- Булек ничек аталган? **8слайд**

- Укучылар бу бүлектә сүз нәрсә түрында бара?

-Ничек уйлыйсыз озеккә исем дөрес бирелгәнме? Ни өчен?

- Сезгә өзек ошадымы? Нэрсәсе белән?

6. Работа в группах.

1-я гр. – 7 вопрос.

2-я гр. – 9 вопрос.

Вопросы группам.

- Вот вы поработали в группах. Вопрос 1 группе- что у вас было реальность или фантастика? А почему так думаете?
- Группа у вас что? Почему так думаете?

7. Работа с фразеологическими оборотами.

1)- Ребята, у вас в учебнике есть еще один значок, что он обозначает?
(Работа с фразеологическим словарем)

Давайте ребята поработаем со словарем. В тексте есть фразеологизмы. , прочитайте.

- А сейчас открыли словарик на сртанице 111, найдите фразеологизмы, которые соответствовали бы нашему уроку. Работаем в группах, чья группа найдет больше фр-ов.

2)Проверка работ.

III. Рефлексия. 11слайд

- Укучылар, без буген кайсы язучынын нинди эсэре белэн таныштык?
 - ◉ Сегодня я узнал...
 - ◉ Было интересно...
 - ◉ Было трудно...
 - ◉ Я выполнял задания...
 - ◉ У меня получилось...
 - ◉ Я смог...
 - ◉ Я попробую...
 - ◉ Меня удивило...
 - ◉ Урок дал мне для жизни...
 - ◉ Расскажу дома, что ...

IV. Өйгө эш: 12 слайд

- Хотите узнать что было дальше? Тогда дома дочитайте повесть, а на следующем уроке мы продолжим знакомство .Бабушкина сказка о папоротнике это только начало повести, вас впереди ещё ждут приключения Рустама.

1. Повестьне укып килергэ. Дочитать повесть.
2. Задания на выбор:
 - 1) Иҗади эш: Сез Рөстэм шикелле қуренми торган кешегэ эйләнсәгез нишләр идегез?
 - 2) Рәсем ясарга “Абага чәчәк атуы”. Нарисовать рисунок «Цветок папоротника»

